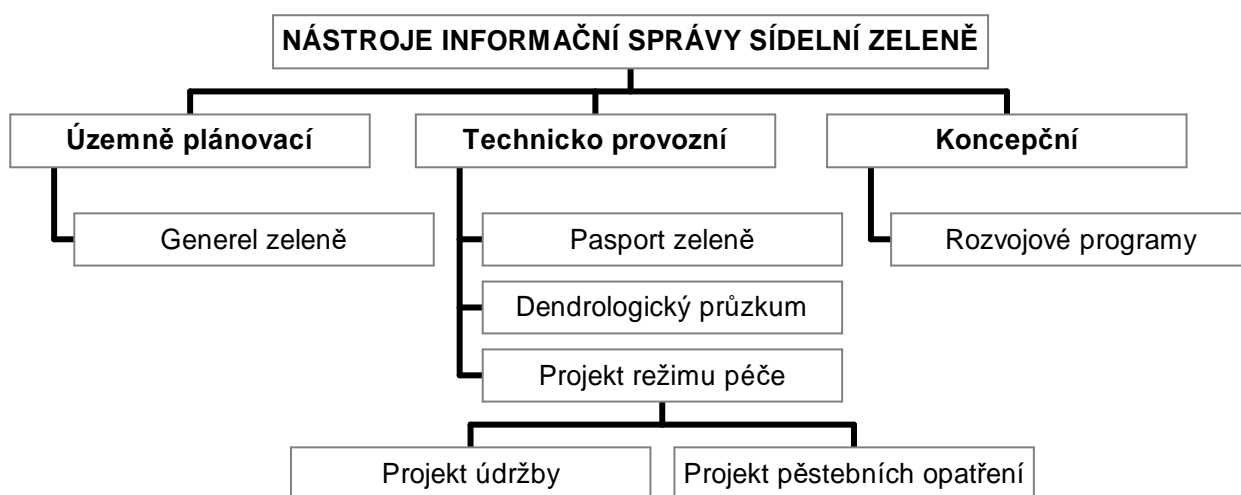

PASPORT ZELENĚ

1. VYMEZENÍ, DEFINICE

Pasport zeleně (PZ) patří mezi základní oborové nástroje pro výkon správy zeleně. Z hlediska územního plánování je možno chápat pasport zeleně jako územně plánovací podklad (Zákon 183/2006 Sb) ze skupiny územně analytických podkladů. Tyto podklady představují informační systémy zpracované způsobem, který umožňuje jejich účelné využití pro potřeby veřejné správy, zpravidla v digitální podobě. V současné době jsou tedy PZ zásadně zpracovávány jako logická a nenahraditelná vrstva geografických informačních systémů (GIS) sídel.

Zajištění režimu péče pro oblast městské zeleně je náplní práce správy zeleně, která je součástí městských (obvodních, obecních) úřadů. Z hlediska oborové informační správy je pasport zeleně základním technicko-provozním podkladem pro výkon správy zeleně. S ohledem na značnou různorodost funkčních typů zeleně a v nich zastoupených vegetačních prvků vznikl oborově zaužívaný systém podkladů pro zajištění režimu péče. Provázanost jednotlivých podkladů je znázorněna na schematu:

Pasport zeleně je chápán jako technicko-provozní podklad pro výkon správy zeleně a současně jako „průzkum“ ve smyslu analýzy základních strukturálních prvků, objektů zahradní a krajinářské tvorby.

2. PŘEDMĚT A VÝZNAM PASPORTU ZELENĚ

Pasport zeleně je základní informační vrstvou (v rámci GISu i oborové informační správy), nad kterou budujeme další úlohy a je složen ze dvou částí. Část mapová zachycuje prostorovou lokalizaci vegetačních a technických prvků ve vztahu k vymezeným hranicím (pozemkové parcely, hranice základních ploch, katastr atd). Část datová obsahuje všechny potřebné kvantitativní údaje o vegetačních a technických prvcích a atributy prostorových jednotek (pozemkových parcel, vymezených základních ploch atd.).

Základní uplatňované principy:

1. V rámci vymezených základních ploch systému zeleně PZ analyzuje skladbu vegetačních a technických prvků.
2. Pasportizovány jsou nejčastěji všechny (zřídka pouze část) plochy městské zeleně v zastavěném území města.
3. Nejmenší územní jednotkou, pro kterou je pořizován soubor dat o vegetačních a technických prvcích je pozemková parcela.
4. Každý v dnešních podmínkách vznikající pasport zeleně musí současně řešit majetkové vztahy k plochám zeleně - k tomu je nutno využít především specializovaného software. PZ je tedy základním evidenčním nástrojem pro správu zeleně.
5. Základní úlohou, kterou řešíme nad pasportem zeleně, je bezpochyby problematika ekonomiky (nákladovosti, časové náročnosti) údržby. PZ je tedy základním podkladem pro projekt údržby zeleně.

3. OSNOVA METODICKÉHO POSTUPU PŘI VYHOTOVENÍ PASPORTU ZELENĚ

Metoda zpracování PZ vychází z obecných vlastností dokumentu a významně ji při tom ovlivňuje individuální přístup zpracovatele. Především způsob vedení terénních prací, datové zpracování, příprava dat do aplikačního softwaru. Postup pasportizace vychází z „Metodiky evidence a pasportizace zeleně“. (In: Informace tvorba a údržba zeleně. VŠÚOZ Průhonice 1985).

3.1. Přípravná fáze

Cílem přípravné fáze je shromáždění podkladů, analýza zadání a návrh metody práce:

- zajištění mapových podkladů
- specifikace podmínek při provádění průzkumu
- návrh struktury vegetačních prvků
- stanovení formátu popisných dat
- stanovení formátu grafických dat
- popis softwarového řešení
- metoda hodnocení zjištěných výsledků

3.2. Terénní průzkum

Cílem terénního průzkumu je zjištění aktuálního stavu vegetačních a technických prvků. Terénní průzkum a pořizování pasportu jsou nejčastěji provedeny nad digitálními zvětšeninami katastrálních map, místy s doplněným obsahem technické mapy, v M 1:500.

- vymezení základních ploch – zjištění průběhu hranic na základě terénního šetření
- zjištění všech primárních vegetačních prvků – klasifikace a zakres
- zjištění vybraných sekundárních vegetačních prvků – klasifikace a zakres
- zjištění technických prvků – klasifikace a zakres

3.3. Výsledky pasportu zeleně, zpracování terénního průzkumu

Obsah paspartu zeleně (včetně struktury údajů je uveden v tab.č.1

Rámcový obsah pasportu zeleně

Tab.č.1 .Rámcový obsah pasportu zeleně

Kategorie údajů	Předmět	Textová (tabelární) část	Grafická část
Popisné	Základní plocha	číslo základní plochy a název základní plochy	číslo a hranice základní plochy
		příslušnost do katastrálního území	název a hranice katastrálního území
		příslušnost do urbanistického obvodu	název a hranice urbanistického obvodu
		intenzitní třída údržby	vyznačena
		způsob údržby - subjekt zajišťující údržbu	bez záznamu
		funkční typ zeleně	záznam možný
		ochranný režim a režim návštěvnosti	záznam možný
	Pozemková parcela	parcelní číslo	číslo pozemkové parcely
		katastrální území	název a hranice katastru obce
		vazba na základní plochu, které je parcela součástí	hranice pozemkové parcely
		výměra	bez záznamu
		druh pozemku	bez záznamu
		vlastník	bez záznamu
		nájemce	bez záznamu
čísla mapových listů	bez záznamu		
Základní	Vegetační a technické prvky	skladba vegetačních prvků (počet , výměra)	lokalizace prvků (značky, linie, plochy) včetně výpisu počtu měrných jednotek
		skladba technických prvků (počet , výměra)	
		uživatel musí mít pro operativní rozhodování k dispozici základní údaje pro libovolně vymezené území -tj. základní plochu nebo pozemkovou parcelu - pro jejich soubory a části	
Informativní	Popis uživatele	možnost vlastního popisu a jeho zobrazení v grafické části u libovolné entity (základní plochy, parcela, vegetační prvek atd.)	
Výstupy	Sestavy	výpisy všech pořízených entit tj. prvků, ploch, parcel, vlastníků, nájemců apod.	zobrazení sestavy
	Bilance	libovolné (!) přehledy a kombinace všech pořízených entit podle jejich atributů (!)	zobrazení výběru

3.3.1. Stanovení konečné hranice základních ploch zeleně a jejich popis

Základní plocha zeleně je základní evidenční jednotkou, která tvoří logicky vymezenou část systému zeleně. Základní plocha je tvořena z jedné nebo více pozemkových parcel nebo jejich částí. Hranice základních ploch respektují podle možností obecně stanovené zásady, usnadňující dále práci s PZ jako s datovou základnou oborového GISu – zejména:

- Základní plocha je homogenní ve své převládající funkci – struktura vegetačních a technických prvků do značné míry určuje konkrétní funkční typ zeleně.
- Základní plocha má jednotný režim ochrany a návštěvnosti.
- Základní plocha je logickou jednotkou systému zeleně.
- Základní plocha respektuje potřeby údržby – pro každou základní plochu je stanovena pouze jedna intenzitní třída údržby.
- Pro základní plochu je stanovena dominantní funkce (funkční typ).

3.3.2. Klasifikace vegetačních prvků

Pro klasifikaci skladebných prvků (VP a TP) na plochách, tedy zpracování jejich aktuálního zastoupení, je možno zvolit různá kritéria. Za standardní lze považovat takový postup, ve kterém jsou klasifikovány všechny primární vegetační prvky a podle potřeb objednatele vybrané sekundární vegetační prvky. Rovněž struktura pasportizovaných technických prvků odpovídá obdobnému principu výběru.

Strukturu vegetačních prvků pro pasportizaci neurčuje žádný oborový předpis. Doporučujeme akceptovat:

- obecné principy klasifikace vegetačních prvků
- vztah udržovací péče k některým určujícím vlastnostem vegetačních prvků – např. zápoj, druhové složení
- logiku digitálního zpracování výsledků terénního průzkumu – především odvození vegetačních prvků v nadrostu a podrostu

Problematika většiny kombinovaných vegetačních prvků byla v použitém datovém modelu ošetřena tak, že při terénní práci byly zakresleny jednotlivé vegetační prvky.

Zpravidla se jedná o výčet prvků, při jehož stanovení byla za základní kritérium zvolena odlišnost v technologii údržby a zakládání jednotlivých prvků. Základním údajem evidenční karty je bilance výměr, resp. počty měrných jednotek evidovaných prvků.

Seznam VP používaný pro pasportizaci je uveden v tab.č.2: Přehled vegetačních prvků pro pasportizaci.

Tab.č. 2 Přehled vegetačních prvků pro pasportizaci		
P.č.	Vegetační prvky pro pasportizaci	Primární vegetační prvky
1	Zapojená skupina stromů listnatá	Skupiny stromů
2	Zapojená skupina stromů jehličnatá	
3	Zapojená skupina stromů smíšená	
4	Rozvolněná skupina stromů listnatá	
5	Rozvolněná skupina stromů jehličnatá	
6	Rozvolněná skupina stromů smíšená	
7	Rozvolněná skupina stromů listnatá s podrostem	
8	Rozvolněná skupina stromů jehličnatá s podrostem	
9	Rozvolněná skupina stromů smíšená s podrostem	
10	Zapojená skupina keřů listnatá	Skupiny keřů
11	Zapojená skupina keřů jehličnatá	
12	Zapojená skupina keřů stálezelená	
13	Zapojená skupina keřů smíšená	
14	Zapojená skupina keřů vřesovcovitá	
15	Zapojená skupina keřů listnatá s nadrostem	
16	Rozvolněná skupina keřů listnatá	
17	Rozvolněná skupina keřů jehličnatá	
18	Rozvolněná skupina keřů stálezelená	
19	Rozvolněná skupina keřů smíšená	
20	Rozvolněná skupina keřů listnatá s podrostem	
21	Rozvolněná skupina keřů jehličnatá s podrostem	
22	Rozvolněná skupina keřů stálezelená s podrostem	
23	Rozvolněná skupina keřů smíšená s podrostem	
24	Rozvolněná skupina keřů listnatá s nadrostem	
25	Rozvolněná skupina keřů jehličnatá s nadrostem	
26	Rozvolněná skupina keřů stálezelená s nadrostem	
27	Rozvolněná skupina keřů smíšená s nadrostem	
28	Pokryvná skupina keřů listnatá	Pokryvné skupiny keřů
29	Pokryvná skupina keřů jehličnatá	
30	Pokryvná skupina keřů smíšená	
31	Pokryvná skupina keřů vřesovcovitá	
32	Pokryvná skupina keřů stálezelená	
33	Pokryvná skupina keřů stálezelená s nadrostem	
34	Živý plot volně rostlý	Živé ploty
35	Živý plot tvarovaný	
36	Záhon letniček, cibulovin, hlíznatých	Záhon letniček, cibulovin, hlíznatých
37	Záhon trvalek	Záhon trvalek
38	Záhon růží	Záhon růží
39	Záhon růží s nadrostem	
40	Zeleň v nádobách - dlouhodobá	Zeleň v nádobách
41	Zeleň v nádobách - krátkodobá	
42	Zeleň v nádobách - jiná	
43	Ruderální plocha	Ruderální plocha
44	Nálety dřevin a nárosty dřevin - plošné	Nálety a nárosty
45	Nálety dřevin a nárosty dřevin s nadrostem - plošné	
46	Lesní porost mimo lesní půdní fond	Porosty dřevin

47	Parkový porost	
48	Porost vodotečí	
49	Porost vodotečí s nadrostem	
50	Přírodě blízká společenstva	Přírodě blízká společenstva
51	Přírodě blízká společenstva s nadrostem	
52	Trávník parterový - /do1:5/	Trávníky kobercové
53	Trávník parterový - /1:5-1:2/	
54	Trávník parterový - /nad 1:2/	
55	Trávník parkový - /do1:5/	Trávníky parkové
56	Trávník parkový - /1:5-1:2/	
57	Trávník parkový - /nad 1:2/	
58	Trávník parkový - /do1:5/ s nadrostem	
59	Trávník parkový - /1:5-1:2/ s nadrostem	
60	Trávník parkový - /nad 1:2/ s nadrostem	Trávníky luční
61	Trávník luční - /do1:5/	
62	Trávník luční - /1:5-1:2/	
63	Trávník luční - /nad 1:2/	
64	Trávník luční - /do1:5/ s nadrostem	
65	Trávník luční - /1:5-1:2/ s nadrostem	
66	Trávník luční - /nad 1:2/ s nadrostem	Trávníky nestandard
67	Trávník nestandard - /do 1:5/	
68	Trávník nestandard - /1:5-1:2/	
69	Trávník nestandard - /nad 1:2/	
70	Trávník nestandard - /do 1:5/ s nadrostem	
71	Trávník nestandard - /1:5-1:2/ s nadrostem	
72	Trávník nestandard - /nad 1:2/ s nadrostem	Zatrávňovací dlažba
73	Zatrávňovací dlažba	
74	Předzahrádka	Předzahrádka
75	Užitkové plochy zahrádek	Užitkové plochy zahrádek
76	Strom ve stromořadí listnatý	Stromy ve stromořadí
77	Tvarovaný strom ve stromořadí listnatý	
78	Soliterní strom listnatý	Stromy soliterní
79	Strom ve stromořadí jehličnatý	
80	Tvarovaný strom listnatý	
81	Tvarovaný strom jehličnatý	
82	Soliterní keř listnatý	Soliterní keř
83	Soliterní keře jehličnatý	
84	Soliterní keř stálezelený	
85	Soliterní keř vřesovcovitý	
86	Tvarovaný keř listnatý	
87	Tvarovaný keř jehličnatý	
88	Tvarovaný keř stálezelený	Popínavky-bodové
89	Popínavky-bodové	

3.3.3. Analýza a vyhodnocení výsledků pasportu zeleně

Analýza vegetačních prvků se provádí v datové a grafické struktuře, pro kterou není stanoven pochopitelně žádný oborový standard a jedná se tedy vždy o autorský přístup zpracovatele. Většina datových modelů je sestavena tak, že podkladová data z průzkumů a rozborů modelových objektů jsou soustřeďována v databázích, graficky orientovaných na vektorové digitální objekty, mapy. Veškeré bilance strukturálních prvků základních ploch se dále generují z takto založené grafiky.

K vegetačním a technickým prvkům jsou databázově připojeny informace určující druh prvku, jeho velikost, příslušnost k pozemkové parcele, katastrálnímu území a základní ploše. Datová věta dále obsahuje údaje nutné pro kartografické a bilanční zpracování.

Za standardní se považují tyto výsledné tabelární sestavy

- přehledy základních ploch včetně bilancí podle pořázených atributů
- přehledy dotčených pozemkových parcel včetně bilancí podle pořázených atributů
- přehledy vegetačních prvků na základních plochách a pozemkových parcelách
- výsledné bilance – podle vlastníků, katastrálního území, intenzitní třídy údržby.

Za standardní se považují tato výsledná mapová díla:

- Základní mapa v měřítku 1: 1000 (1:500) obsahující polohopis vegetačních a technických prvků a ostatní náležitosti podle tab.č.1 Rámcový obsah pasportu zeleně.
- Přehled základních ploch v měřítku 1:5000.

Součástí PZ je i formulace doporučení pro investora, popř. doporučení dalších průzkumů a následné aktualizace.

Zhotovený PZ je dále využíván především dvojím způsobem. Jednak se jedná o sdílení informací (dat) pro informační systém budovaný v rámci GISu či MISu. Toto využití přináší možnost kombinací informací mezi PZ a všemi oborovými dokumenty (generel zeleně, dendrologický průzkum) – dále pak mezi informacemi jiných oborů (např. doprava, sítě technické vybavenosti území, katastr nemovitostí atd).

Svůj význam si však stále zachovává i analogová (tištěná forma) PZ. Je tomu tak např. pro potřebu terénních šetření či okamžitou operativu.

Mapová část pro toto využití je zpravidla připravena ve formátech mapových listů M 1:1000 – často laminovaných tak, aby nedocházelo k poškození. Přehled základních ploch v členění dle intenzitních tříd údržby je vytištěn v přehledce s kladem mapových listů 1 : 5000.